

СТУДЕНТСЬКІ ОБРІЇ

ЧАСОПИС
УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО ТОВАРИСТВА „СІЧ“
у Мюнхені

РІК ВИД

2

число

1

СТУДЕНТСЬКІ ОБРІЇ

МІСЯЧНИК
УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО ТОВАРИСТВА "СІЧ"
У МОНХЕНІ

"STUDENT'S HORIZONS"
THE MONTHLY
for the Members
of the Ukrainian Student Society
"СІЧ"
in Munich.
PUBLISHED AS A MANUSCRIPT.

Рік II

Січень, 1947

Ч. 1

З М І С Т

	Стор.
1. Дві Річниці - Одне Велике Свято.....	3
2. ОЛЕГ СТУАРТ. - 22 Січня (поезія).....	4
3. Крутянська Кров.....	5
4. ЮРІЙ КЛЕН. - Уривок із поеми "Попіл Імперії"...	9
5. Проф. В. ГОРБАЧЕВСЬКИЙ. - Капіталізм, соціалізм та солідаризм.....	11
6. МИРОСЛАВ ПРУТИЧ. - В боротьбі за об'єктивність.	19
7. П. ОМЕЛЯН. - <i>Prof. Dr. Aloys Wenzl: "Geist und Zeitgeist zweier Generationen"</i>	21
8. ХРОНІКА.....	33
9. ІЗ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ: Мюнхен - Велика імпреза УСТ "Січ".....	34
Град - Підсумки одного року. - М-КО.....	35
10. Від Управи УСТ "Січ".....	37
11. ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.....	38
12. ОПОЕІСТКИ.....	38

"СТУДЕНТСЬКІ ОБРІЇ". Місячник на прагах рукопису.

Уміщувані в "Студентських Обріях" дописи й статті, підписані правдивим прізвищем або псевдонімом, висловлюють погляди автора, які не обов'язково покриваються з поглядами Редакції.

ВИДАЄ: Українське Студентське Товариство "Січ" у Мюнхені.

РЕДАГУЄ: Колегія. Начальний Редактор Мирослав ПРУТИЧ.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Мюнхен, Розенгаймерштрає 46-а.

Виправлення помилок. В попередньому числі "Студ. Обріїв", через технічний недогляд, сталися такі друкарські помилки:

На стор. 3, рядок 15 згори, надруковано ПРАВИЛЬНОГО, треба ПРИХИЛЬНОГО; на стор. 27, 1-й рядок (тексту) згори, надруковано 1939 р., треба - 1940 р.; на стор. 32, 22-й рядок знизу, надруковано ОСТАНЧУ, треба ОСТАПЧУК.

ЦІНА ПРИМІРНИКА З НІМ. МАРКИ.

Проф. В. ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

КАПІТАЛІЗМ, СОЦІАЛІЗМ ТА СОЛІДАРІЗМ

З відкриттям Америки, Європа знаходить нові джерела набуття сировини, а також новий ринок для збуту своїх виробів. Розвивається закордонська торгівля, а, значить, росте торговельний капітал. Новий ринок збуту був у стані абсорбувати таку кількість виробів, якої не в силі було випродувати середньовічне ремесло. Довелось подумати про інтенсифікацію виробництва. Першим кроком у цьому напрямку була організація масового виробництва в мануфактурах, тобто в майстернях, де працювали ремісники спочатку власним реманентом та на власній сировині, зобов'язавшись лише продавати всі свої вироби організаторові мануфактури, але згодом ремісники переходили на становище робітників, бо вже працювали реманентом організатора мануфактури та на його сировині, а за те діставали умовлену заробітну платню. З винаходом парового двигуна та динамо-машини, мануфактура перетворюється на фабрику. Користування машинами давало величезні вигоди, бо прискорювало темп праці, а тому кількість вироблених продуктів усе зростала, а при тому ціни виробів усе знижувались. Отже, торговельний капітал дав початки промисловому капіталові.

Користування машинами давало перевагу фабрикам над майстернями ремісників: машини виробляли швидше, більше, дешевше. Фабрики стали давати високі зиски, а тому капіталісти почали свої вільні капітали охоче вкладати на побудову нових фабрик. Починається індустріалізація всіх ділянок господарського життя, тобто фабричне виробництво охоплює все нові та нові галузі промисловості. Але надмірне форсування виробництва приводить скоро до перенасичення ринку товарами, а в наслідок того, все більшою мірою утруднюється збут товарів. Отже, скоро минають золоті часи щасливої кон'юнктури і починається нова доба: доба загостреної боротьби за існування, боротьби всіх проти всіх. Першою жертвою загостреної боротьби були ремесла: ремесла не витримали конкуренції з фабриками та почали

ли відмирати, тобто фабрики посіли домінуюче становище. Легко подолавши ремесла, фабрики почали конкурентний бій між собою. В боротьбі переможцями все виходили підприємства капіталово сильніші, так що характерним явищем цієї доби є концентрація капіталів, тобто зменшення числа підприємств при одночасовому збільшенні їхніх розмірів. Значить, погинули ремесла, за ними гинуть дрібні капіталові підприємства, і на полі бою лишаються переможцями підприємства-гіганти, підприємства, що диспонують величезними капіталами, що мають наймодерніше технічне устаткування та мають можливість навіть накинути ринкові продажні ціни.

Разом із процесом концентрації капіталів, відбувається ~~процес~~ пролетаризації мас: виникають нові промислові центри, що скупчують біля себе сотки тисяч робітників. Поміж інтересами капіталістів та інтересами робітників перманентно існує антагонізм: що нижча заробітна платня робітників, тим вищі зиски капіталістів.

Карл Маркс, подаючи концепцію класової структури суспільства, кинув робітничі маси гасло класової свідомості та класової боротьби, бо, мовляв, стоїть перед людством, із залізною необхідністю, перспектива соціальної революції, а соціальна революція має принести до заміни існуючого капіталістичного суспільного ладу, як ладу несправедливого, ладом новим – соціалістичним, ладом справедливим, де не буде експлуатації працюючих, бо, мовляв, не буде експлуататорів, де, значить, запанує гармонія інтересів.

У благодійну місію соціалізму повірили не лише робітництво, а також і інтелігенція. Бути соціалістом – стало ознакою поступовості та інтелігентності. Однак, соціалісти, сприйнявши соціалізм, як свій життєвий ідеал, зовсім не задумувались про те, який, власне, уклад життя принесе з собою соціалізм. Соціалісти легко повірили, що соціалізм має принести щастя на землю, а тому старанно підганяли всякі сумніви, щоб не захитати своєї віри. Того, хто мав підвагу виступати проти захоплення соціалізмом, соціалісти згіршливо називали неуком, реакціонером та навіть мізантропом, бо, мовляв, існує науковий соціалізм, що підготує наукові підвалини під концепцію соціалістів.

Спроба реалізації засад соціалізму комуністами привела до несподіваного вислідку: замість обіцяного раю на землі, прийшли сірі суво-

Якраз за соціалізму не може бути й мови про скорочення часу праці, бо робітництво мусітиме випрацювати стільки вартостей, щоб стало їх і на заробітну платню робітникам, і на гонорар численному керівному апаратові, і на амортизацію обігового капіталу, і на зиски для творення нових капіталів.

Отже, і за соціалізму пролетар і надалі залишиться пролетарем, тобто наймитом, що буде працювати за голодну заробітну платню. Виходить, що нема чого сподіватись від соціалізму великих щедрот, бо матеріальне та правне становище робітника не тільки не поліпшиться, а навіть і погіршиться. Значить, нема чого вважати соціалізм за крок уперед до ліпшого майбутнього.

Соціалізм - це міраж, що здалека здається привабливим, а зблизька виявляється самообманом.

Значить, не треба себе обманювати, не треба безпідставно сподіватись, що соціалізм принесе щастя на землю, бо якраз цього він не в силі виконати. Отже, треба шукати нових шляхів, треба творити нові концепції.

Треба відкинути і засади капіталізму, що санкціонували право сильнішого, що з права власности робили недоторканого фетиша, треба відкинути і засади соціалізму, що заперечували право одиниці на виявлення власної ініціативи, що знов же робили фетиша з колективу. Треба відмовитись і від індивідуалізму, що інтереси одиниці ставить понад усе, і від колективізму, що цілковито ігнорує інтереси одиниці.

Треба творити нову концепцію, яка в силі була б примирити інтереси одиниці з інтересами громади. Такою концепцією є с о л і д а р и з м. Солідаризм рішуче відкидає теорію про класову структуру суспільства та про перманентний антагонізм інтересів ворогуючих таборів, а замість того категорично проголошує, що суспільство - це живий організм, який має значну кількість спеціальних органів, з котрих кожен виконує приділену йому специфічну функцію, бо тільки так забезпечується життєздатність організму. Кожна одиниця є лише клітиною котрогось органу, а тому при диференціації функцій поміж органами настає диференціація функцій поміж одиницями. Значить, у добре розвиненій та добре організованій громаді не може бути рівності поміж одиницями, бо при розподілі функцій кожній одиниці призначається пев-

рі будні, ще сіріші та суворіші, ніж були за часів капіталізму. Отож, мимохіть зароджується питання: чи на цей раз лише спроба реалізації соціалізму не вдалась, бо була започаткована не підготовленими людьми, чи взагалі реалізація соціалізму, хоч би ким вона була започаткована, має завжди привести до мізерних вислідів? Якраз останнє припущення випливає з таких міркувань: 1) після соціальної революції на місце капіталістичного (буржуазного) має прийти соціалістичний (колективістичний) лад; 2) за соціалізму буде скасовано принцип приватної власності та буде виголошено соціалізацію (націоналізацію) всіх маєтків; 3) за соціалізації маєтки будуть проголошені власністю народу, як носія всіх прав; 4) тому, що народ сам не може безпосередньо диспонувати маєтками, буде передано право диспонування маєтками легальному репрезентантові народу — державній владі; 5) отже, соціалізм є ніщо інше, як державний капіталізм.

За державного капіталізму має бути заведено повну централізацію керівництва: влада буде не тільки опрацювати плани господарювання, але також буде і контролювати здійснення цих обов'язуючих планів. Для вироблення планів та для контролю здійснення їх потрібні будуть численні кадри державних функціонерів, тобто бюрократів. Отже, соціалізм — це значить державний капіталізм, це значить всеохоплюючий централізм, це значить — бюрократизм та формалізм.

За соціалізму не буде вже капіталістів, але капітали будуть існувати і далі. Державна влада, перебравши на себе керівництво господарським життям, перебере на себе функцію підприємця. Як відомо, підприємець старається досягти якнайвищого зиску, а цього він досягне лише за умови, що робітник випрацює значно вищу вартість, ніж та платня, яку він за свою працю одержить. Отже, джерелом зисків підприємця є визиск працюючих. Якраз і за соціалізму ситуація не зміниться: робітник мусітиме випрацьовувати далеко більше, ніж за свою працю одержить. Значить, і за соціалізму буде практикуватись визиск працюючих, і то ще навіть більшою мірою, ніж за капіталізму. За капіталізму робітництво, в обороні себе проти надмірного визиску, користувалося правом страйку. Але за соціалізму право страйку буде від робітництва відібране, бо страйк проти влади — це саботаж, це зрада, це нікчемне іскуряцтво (себелюботво).

на суспільна ролі, значить - ставиться одиницю на відповідному щаблі суспільної драбини. Виходить, що рівність одиниць у громаді можлива лише в початковій стадії розвитку, бо вже на вищому щаблі розвитку обов'язково починається диференціація, тобто різни́чкування. Значить, різни́чкування одиниць викликається потребами успішного розвитку громади, тобто різни́чкування є ознакою поступу, удосконалення. Навіть і сама природа підтримує різни́чкування: люди родяться різної фізичної конструкції, різного темпераменту, різного характеру, різного ступеня душевного потенціалу. Колись моралісти вважали різни́чкування джерелом соціальної несправедливості, бо, мовляв, нерівність людей веде до насильства сильніших над слабшими, веде до визиску, до кривди, тобто є причиною зла на землі, а тому закликали до рівності в ім'я ідеї справедливості. Але закликати до рівності - це значить закликати людство вертатись назад, до примітивних форм суспільного життя.

Розуміється, що шкода було б відмовлятись від цивілізаційних досягнів людства, але знов же шкода було б відмовитись від ідеї соціальної справедливості. Отже, доводиться подумати, чи не можна часом досягти соціальної справедливості і за соціальної нерівності людей. Історія цивілізації якраз підтверджує, що розвинена людська громада завжди має три суспільні шари: 1) верхівку - то є ведучі, що дають напрямні розвитку; 2) середину - то є керуючі, що вказівки верхівки переводять у життя та 3) підложжя - то є працюючі, що, власне, творять своєю працею нові вартості. Ці три шари конче потрібні, бо без верхівки низи стали би безформеною хаотичною юрбою, безголовим натовпом, а знов же без низів верхівка повисла б у повітрі, не мала би оперття. Значить, кожна одиниця має бути вчленена до тієї чи іншої суспільної верстви. Якраз соціальна справедливість вимагає, щоб таке вчленення робилося справедливо: 1) не на підставі родовитості, тобто походження чи заслуг батьків; 2) не на підставі протекції, тобто витягування нагору впливовими протекторами, але 3) виключно власними заслугами самої одиниці, висотою напруження її душевного потенціалу. Це значить, що кожній одиниці треба приділити такий суспільний щабель, на якому дотична одиниця найліпше зможе виконувати приділені їй функції, тобто бути найбільш корисною громаді.

Значить, кожна одиницю треба шанувати не залежно від того, на яко-

му суспільному шаблі вона стоїть, а залежно від того, як добре вона виконує приділену їй функцію. Знов же треба пам'ятати, що соціальна справедливість може ітриматись лише в добре дисциплінованій громаді, де і одиниця, і поодинокі суспільні верстви будуть завжди пам'ятати і про свої права, і про свої обов'язки. Урівноваження прав із обов'язками як для одиниці, так і для суспільних шарів, є другою вимогою соціальної справедливості, бо хто багато бере, той мусить багато і дати, а хто мало бере, той мало мусить і дати. Значить, верхівка, що завжди користується великими привілеями, мусить за те виконувати суспільству і великі послуги. Якраз у дисциплінованій громаді має бути взято під суспільний контроль — чи додержується у всіх конкретних випадках засади урівноваження прав із обов'язками. Якраз солідаризм вимагає, щоби в організованій громаді верхівка і надалі користувалася правом давати накази низам, але щоби одночасно була зобов'язана відпогідати перед низами за доцільність даних наказів, а знов же щоби низи мали не лише обов'язок коритись наказам верхівки, але мали право тягти верхівку до відпогідальности за недоцільні накази. Таким чином виходить, що передумовою соціальної справедливості є суспільна дисципліна, а передумовою суспільної дисципліни є щільна співпраця всіх суспільних шарів: верхівка не сміє відгороджуватись високою стіною від низів, а знов же низи не сміють загрузати в болоті індивідуалізму. Значить, суспільне життя треба базувати на засадах демократизму, тобто на засадах служення одиниці громаді та служення громади одиниці. Тому то лише в демократичній республіці загарантовані передумови повного та успішного розвитку громади.

В царині економіки солідаризм ставить принцип приватної власности основним фактором, що має формувати суспільно-економічні відносини. Отже, не до пролетаризації має прямує солідаризм, а напакі — до обуржуазнення має, бо хоче кожну людину зробити власником, господарем на власному дворі, а не наймитом у чужих хоробах. Тому то солідаризм подає такі напрямні економічної політики: 1) розподіл землі поміж селянством на основі трудової норми, з заборонаю роздрібнення земельних маєтків нижче норми, або, знов же, скупчування землі в руках одиниці туди встановленої норми. Земля має стати перстатом праці для селянства, а ніколи не об'єктом спекуляції капіталістів. 2) Будинки та промисло-

ві підприємства можуть без обмеження щодо їх роздріблення чи скупчення бути об'єктом договорів купівлі-продажу; 3) торгівля має стати доменом приватного капіталу та ареною вільної конкуренції; 4) ліси, підземні поклади руд та вугілля, джерела нафти, озера та ріки ніколи не можуть належати приватним капіталістам, бо були б джерелом несправедливого збагачення одиниць; вони можуть бути лише об'єктами публічної власності, бо доходи з них мають належати громаді; 5) тяжка металургія, залізниці, банки та асекурівні також не можуть бути в приватних руках, бо мають служити публічним інтересам.

Захищаючи принцип приватної власності, солідаризм тим хоче забезпечити власникові свободу виявлення власної ініціативи, щоб тим сприяти розвиткові творчого потенціалу людини. Власник має право вільно диспонувати своїм маєтком з метою одержання позитивного вислідку, тобто приросту маєтку чи зиску, однак завжди мусить пам'ятати про додержання трьох передумов: 1) використовувати маєток можна лише способами, дозволеними законом та мораллю (напр., не можна нищити частини врожаю, щоб тим підняти ціни на збіжжя); 2) треба старатись, щоб від використання маєтку мав користь не лише власник, а й ціле суспільство (напр., замість парків, розводити овочеві сади при приватних будинках) та 3) завжди пам'ятати, що для висоти зарібку чи зиску існує певна межа, поза якою починається вже спекулятивне збагачення.

На додержанням зазначених передумов має пильно стежити державна влада, а це вона може зробити потрійним способом: 1) плануванням, тобто встановленням напрямних господарського розвитку; 2) регулюванням цін на ринку та 3) нормуванням, взагалі всяких доходів (заробітної платні, різних гонорарів та рент).

Взагалі треба старатись, щоб кожна одиниця мала високий життєвий стандарт, який би вистачав на задоволення нормальних фізичних та духових потреб. Отже, державна влада має не допускати як зниження заробітної платні до рівня, коли вже робітникові не вистарчає на прохарчування, так і звищення заробітків вищих функціонерів (генеральних директорів фабрик та банків) до фантастичних розмірів.

Взагалі солідаризм має старатись про оздоровлення господарського та суспільного життя. Для того мусить дбати: 1) щоб не було ані "підлюдей" (паріїв), ані "надлюдей" - півбогів, бо всі люди мають бути лише

людьми, хоч і неоднакової гартости; 2) щоб за диференціації функцій не зроджувалось паразитарних професій, які нічого продуктивного не творять, а лише роблять непотрібну метушню (надмірна кількість посередників між продуцентом та споживачем), та 3) щоб не було ані тиранії верхів, ані свавільства оклократії, бо треба привести до гармонії інтереси всіх суспільних шарів. Отже, гаслом нової доби має бути: розумна свобода за розумної дисципліни.

Кожна одиниця одинцем колола, але в громаді стає титаном. Тому треба кожному старатись стати сталим членом громади, щоб спільними зусиллями переборювати найбільші перешкоди. Цементом, що тримає всіх членів громади вкупі, є соціальна справедливість. А соціальна справедливість виявляється в 3-х фазах: 1) в справедливому розподілі функцій поміж членами громади (за спроможностями), 2) в справедливому розподілі спільного доробку поміж членами (за заслугами), та 3) в справедливому розподілі громадянських почесей (за моральними гартостями).

Отже, солідаризм має вивести людство із сучасного лабіринту протиріч та контраверз на прямий шлях правдивого розвитку, а це станеться тоді, коли люди будуть старатися стати лицарями людської гідности.

"Європейська духовність, шляхом еволюції, зродилася з історичної синтези двох джерел, що їх символами є Сократ і Христос. Сократ є символом сумніву, а тому й втіленням аналітично-критичного розуму; це дух дослідника й інтелектуаліста-скептика, стимул вічного філософського шукання і прагнення до пізнання найбільш об'єктивного, як до мети. Пошана до людського умовного закону і свободна праця думки, що із фактів збирає мед знання, є заверженням.

Христос — це віра; це призивання чистосердечного братерства любови, суб'єктивне сприймання вартостей людської душі, паритет у трактуванні кожної живої істоти без винятку.

Синтеза є справою підходу, та є теоретично обгрунтована й життєздатна. Сократ і Христос перечать собі, отже доповнюються взаємно, виготовляючи продовж багатьох сторіч європейських вихованців свечами своєї духовности. І нащадки доповнювали їх, комбінували й міняли, послугувуючись ними, як матеріалом для свого нематеріального існування.

І приязність сократівсько-християнського мислення є різночасно характеристикою того, що ми розуміємо під поняттям "Європа".

Хто зрікається його, зрікається і сутности європейського "я", як історично-психологічної, наттрадиції розбудованої, цілості. Пошана до людини з одного і свобода думання з другого є фактичними вимогами цієї синтетичної материково-окремішної концепції".

Вільно за Сальвадором де Мадаріога.

МИРОСЛАВ ПРУТИЧ

В БОРОТЬБІ ЗА ОБ'ЄКТИВНІСТЬ

Най наголовош, на перший погляд, може трохи бомбастичний, слід розглядати, як парафразу однієї з останніх статей д-ра Петра Мірчука, в якій автор заторкує проблематику нашого високошкільного життя на чужині. Маємо на увазі статтю, що появилася в "Українській Трибуні" ч.20 з 8 грудня 1946 р. п.н. "В боротьбі за знання".

Автор цієї статті, відомий серед нашого студентського загалу, як один із тих людей, що без огляду на свої хвиливі чи сталі невдачі на студентському терені, не лише при кожній нагоді стараються в пресі зайняти становище до різних актуальних студентських питань, але вперто та послідовно намагаються в той чи інший спосіб вплинути навіть на розв'язування їх.

Що цей вплив не завжди йде на користь українському студентству, не будемо на цьому місці особливо підкреслювати. Натомість тут хочемо навести декілька прикладів одностороннього або й тенденційного освітлення нашої студентської дійсності на сторінках деяких українських пресових органів.

Так, напр., із статті того ж автора п.н. "Сторінка з життя українського студентства" (див. "У.Т.", ч.13 з 1.11.46 р.) довідуємось між іншим про те, що "ідеологічний напрямок, що знайшов симпатію у 80 - 90% студентського загалу, виявився цілком зрілим, виказуючи для поглядів решти повне виrozumіння".

Не одного з читачів цієї статті заскочила наївність, з якою автор спромігся на таке твердження. Та, не зважаючи вже навіть на дешеве оперування фіктивними відсотковими даними, за добре відомим рецептом, об'єктивному читачеві важко позбутись враження, що деякі факти, які заіснували в нашому студентському житті, ставлять під знак запиту не лише "повноту" вказаного виrozumіння для поглядів решти, але й "цілковиту" зрілість даного ідеологічного напрямку.

Заторкуючи відрядне питання двох студентських централей, автор, що в значній мірі носить відповідальність за цей ненормальний стан річей, пише в тій же статті ось що:

"Трохи шуму викликала була на студентському терені - "справа" - двох ЦЕСУС-ів, яку ЦЕСУС вирішив зліквідувати"...

Не будемо на цьому місці оспорювати інтенсивність "шуму", викликаного цією справою, бо вважаємо, що можливість деяких питань не завжди своїть в прямому відношенні до викликаного ними "шуму".

Не будемо говорити тут ні про відомий "раїський" словник, що нам чомусь мимоволі пригадують такі терміни, як "зліквідувати".

Однак елементарне почуття об'єктивності зобов'язує нас ствердити факт, що "ліквідація" вищезгаданої справи не залежала й не залежить лише від ЦЕСУС-а, та що порозуміння двох Цесусів (див. Комунікат з 3.10.46 р.) стало можливим лише в наслідок доброї волі проведів обох Союзів, тобто ЦЕСУС-а й Цесус-а, а не в наслідок одностороннього рішення одного з них, як це бажав би наświetлити в своїй статті д-р П.М.

Наводимо ці факти не для того, щоби знову каламутити з трудом заспокоєну воду, а просто для того, щоби в яскравий спосіб підкреслити потребу примату об'єктивності над усякою групо-пропагандивною доцільністю в праці кожного журналіста.

+ +
+

Українське високе шкільництво на чужині сповняє, нероз в дуже важких умовах, незвичайно важливе завдання: виховування нових кадрів інтелектуальної еліти серед тієї частини нашого народу, що опинилася на еміграції.

Аналізуючи розвиток українських високих шкіл на чужині, д-р П.М. у вже згаданій статті під наголовком "В боротьбі за знання" приходить до висновку, що на шляху цього розвитку є дві поважні небезпеки, а саме:

- 1) загроза пониження наукового рівня та
- 2) політикування деяких професорів.

Якщо з першим твердженням та з його аргументуванням в загальному можна б погодитись, то ажніяк не вдасться цього зробити, коли

приступимо до аргументування другого твердження.

Тут автор уже не обмежується лише на загальних міркуваннях, але "безсторонньо" намагається конкретними "прикладми" доказати, що виступи деяких професорів можуть перетворити професорську катедру в "мітингову бочку", а це було б похороном науки. "Приклади", що їх з цього приводу наводить автор - це статті проф. Феденка та "голосний вискок" одного з наших професорів психології.

Ми не маємо наміру обороняти тут погляди, що їх у своїх статтях висловлює проф. Феденко, однак стверджуємо, що напастливий тон, яким автор говорить про ті статті, не тільки не нагадує інтелектуального поведінку людини з закінченою високою освітою, але кидає також дуже погану тінь на "безсторонність" усіх попередніх та наступних тверджень д-ра П.М.

Трохи глибше варто, на нашу думку, зупинитись над "голосним вискоком" професора психології, який для ілюстрації певного психічного стану дозволив собі зауважити, що "таких людей з хворою психікою є дуже багато в одній нашій партії". Автор добачає небезпеку в тому, що студент, ображений у своїх поглядах і почуваннях таким "безвідповідальним виступом" професора, ставиться опісля горіччо й недовірко до кожного викладу даного професора, а навіть втрачає охоту й зацікавлення до предмету, що його той викладає. Проте, приступивши ближче до т.зв. "вискоку" професора психології, можна ствердити лише дві можливості.

Перша можливість: наведений професором приклад не відповідає дійсності, а є тільки продуктом його злобності та односторонності.

В цьому випадку жодний із слухачів не може почувати себе ображеним, тим менше, що дану політичну партію не названо поіменно, а й нао є їх по сьогоднішній стан не менше, як дев'ять.

Друга можливість: наведений приклад, на жаль, відповідає дійсності. В такому разі даному професорові ніяк не можна заперечити наукової об'єктивності, а тому кожний логічно думаючий слухач, замість почуватись ображеним у своїх поглядах, повинен їх ґрунтовно перевірити, а професорові бути вдячним за те, що допоміг йому наукою збагнути суть тієї чи іншої політичної партії.

Можемо сподіватись, що студенти, які дійсно заслуговують на це, -

на жаль, тепер часто зловживану назву, ні в першому, ні в другому випадку не будуть з неохотою ставитись до предмету даного професора, а навпаки, впертою працею над собою будуть старатись усунути всі мінуси, що могли б впливати з тих чи інших неологів деяких професорів.

+ +

+

Немає сумніву в тому, що професори повинні для науки зректися активної участі в політиці, а в протилежному випадку зректися катедри для політики. В сучасних умовах нашої еміграції це, однак, ще не буде запорукою відтягнення нашого студентства від "пристрастей політичного будня", а то тому, що деякі одиниці, яких із студентством в'яже хіба те, що й вони колись були студентами (нераз відсутній навіть цей момент), — отже, такі непокликані одиниці всіма силами намагаються в більш чи менш фатальний спосіб впливати на студентство, втягаючи частину його в густе павутиння своєї партійно-групової сітки.

При цій нагоді треба, однак, ствердити, що українське студентство частинно вже звільнилось від цих небажаних, а то й ворожих йому впливів; та що певні факти вказують на послаблення деяких, нездорових течій також серед решти нашого студентства.

+ +

+

Власні спостереження та розмови з багатьма студентами різних українських високих шкіл дають нам не лише право, але й накладають на нас обов'язок ствердити, що наші професорські катедри знаходяться ще дуже далеко від стану, в якому вони заслугоували б на вульгарну назву "мітингової бочки". Натомість ця назва нагадує нам зорсім мимоволі деякі т.зв. "востудентські" з'їзди, що їх на протязі минулого півтораріччя улаштовували, для випробування своїх демагогічних можливостей, різні непокликані до цього особи. Та про це тут зайво говорити. Важливим є факт, що українська професура, в своїй абсолютній більшості, до т.зв. "політики" — під цією назвою скривається дуже часто найпримітивнішого роду політиканство — ставиться не лише з великим тактом, але й з подиву гідною терпеливістю.

І коли д-р П.М. пише, що "професори повинні брати участь у культурній, релігійній, харитативній праці, але рішуче не сміють ангажуватися в політиканство", то ми дозволимо собі поставити одне питання:

Чи не краще виглядало б нині наше політичне життя, коли б хоч би невеличка частина наших знаних, досвідчених професорів (серед яких чимало користуються справжнім авторитетом не лише серед українського громадянства, але й серед чужинецького світу) заступила б на нашій політичній аренті деяких т.зв. "політиків", залитивши цим, як поле попису для їхньої енергії, певні культурні, релігійні, а передовсім харитативні завдання?

Щоби не викликати непорозуміння, дозволимо собі на закінчення заявити, що ми цілком згідні з автором статей в "Українській Трибуні", коли йдеться про те, щоби наука не була "викривлювана партійними концепціями". Однак, науці ми не можемо заперечити права об'єктивно навітлювати існуючі "викривлені концепції" та своїм критичним підходом допомагати направленню їх.

шшшшшшшш

ппппп

-п-

ПОЛІТИКА НАЛЕЖИТЬ ДО УНІВЕРСИТЕТУ
НЕ ЯК БОРОТЬБА, А ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДУ.
Проф.КАРЛО ЯСПЕРС.

СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА В СВІТЛІ НОВИХ ВИДАНЬ

Prof. Dr. Aloys Wenzl: "Geist u. Zeitgeist zweier Generationen"
- Geistiges München, 3. Heft

"Що вияснення сучасної духової ситуації є конечна необхідність для висвітлення дороги в майбутність, для висвітлення духових завдань на завтрашній день, - це не викликає жодного сумніву".

Так починає свою брошуру - "Дух і дух часу двох генерацій" відомий мюнхенський філософ А л о і с В е н ц л ь, де він дає стислий огляд духової ситуації останнього часу (сучасної молоді генерації), виводячи її в світлі духового життя останніх десятиріч (періоду старшої генерації).

Але таке вияснення, тобто, вияснення сучасної духової ситуації, вимагає, очевидно, огляду назад, обмірковування пройденого шляху вчора. Бо "дух і дух часу знаходяться між собою у взаємодії. Духове життя, діяння і творення в філософії й науці, мистецтві й техніці визначає образ світу й світогляд та обумовлює духове наставлення, - дух часу. А цей дух часу, пануючий настрій, наставлення, душевний стан робить, своїм порядком, знову вплив на творче духове життя".

Переходячи, таким чином, спершу до стислої характеристики минулого часу, автор заявляє, що його огляд в основному стосується німецького життя, хоч, однак, духові течії при сплетенності, яка панує тепер у світі, мають, здебільшого, загальний характер. А тому такий огляд мусить очевидно цікавити й нас, бо: поперше - духова ситуація, що панувала в останні десятиріччя в Німеччині (як ми побачимо далі), мала загальний характер того часу, подруге - з огляду історії духового життя впливають певні проблеми-завдання, що також мають загальне значення, і потреба - ми живемо тепер у Німеччині, а тому цікаго безпосередньо ближче познайомитися з цією країною, що внесла велику частку в історію людства, а також і тепер, не зважаючи на обставини, залишає за собою, з культурного погляду, майже цілком свою стару роль.

Цілком зрозуміло, що висвітлення такої широкої й важливої теми в рамках брошури вимагає сукупної лаконічності.

Весь стислий огляд історії духового життя, що подає автор, можна було б поділити на дві основні частини: перша - духове життя останнього

часу аж до сучасності, і друга – духовна ситуація сучасності, з визначенням основних проблем, розв'язання яких вимагає духовна криза сьогоднішніх днів. Знову ж, першу частину можна розділити на такі чотири періоди: друга половина минулого століття, початок нинішнього – до першої світової війни, період після цієї війни (20-ті роки), період 30-х років (гітлеризм).

Підемо, отже, за автором.

Свій стислий огляд Венцль починає лаконічною характеристикою другої половини минулого століття. Цей час "був опанований великим, розвитком природознавства й техніки, розвитком, з яким внутрішньо-душевне життя не могло тримати спільного кроку". Розвиток природничих наук, зокрема, приніс із собою також поширення матеріалістичного світобачення, хоч при цьому треба відзначити, що великі дослідники часто були, навпаки – глибоко релігійні люди (Максвелл, Роберт Маєр, Ом). "Але філософічний дилетантизм, якому імпонували успіхи природознавства, і який був опанований антихристиянською тенденцією, вірив, що за допомогою матеріальних законів і боротьби за існування можна пояснити також душевне життя". Проти цієї сильної течії матеріалізму, до він, як здавалося, цілковито опанував трон природознавства і тим відіграв значну роль у втраті християнством своєї попередньої сили, в філософії виступив новокантіанізм (Коген, Натопф, Віндельбанд та інші), але він був дуже формальний і нічого позитивного на місце в основному теоретично пізнавально переможеної матеріалістичної метафізики не міг дати. З філософів, що ввійшли в течію часу, були А. Шопенгауер, Е. фон Гартман. Два великі німецькі мислителі – Фехнер і Лотце – як християнські мислителі – не відповідали духові часу. Ніцше був ще тоді мало відомий. Дещо "модом" був того часу салонний песимізм. При кінці треба відзначити, що хоч у народі і в ширших колах мала значення ще традиція (яка все більше втрачала свою силу), загальною прикметою того часу, отже, треба назвати: поширення матеріалізму, відхід від релігії, песимізм.

Так, скупо характеризуючи цю епоху, автор переходить далі до періоду початку 20-го століття.

Поруч із оптимізмом, що прийшов на зміну песимізму, дух часу визначається тепер ліберально-революційним наставленням. Час початку 20-го століття був подвійного характеру, дух часу мав обличчя Януса. Одне

обличчя мало риси сильної віри в прогрес людства. "Ця оптимістична віра і гордість цього часу ґрунтувались, передусім, на успіхах науки й техніки". Це був час великих винаходів і відкриттів, час, якого не було більше після доби Галілея. Автор наводить, для прикладу, ряд важливих відкриттів у галузі науки: 1895 року Рентген відкрив невідомі ще до того "Х-промені", що мали таке вирішальне значення в дальших успіхах науки; 1896-98 р. подружжя Кюрі відкрили радіоактивність, давши тим поштовх модерному дослідженню атома; 1900 р. великий сучасний фізик М. Планк встановлює теорію квантів, що стала теоретичною основою для сучасної фізики; 1904 року Айнштайн уперше виступає з багатонаступною теорією релятивності; 1913 року данець Нільс Бор уперше робить наукову модель атома.

Також для біологів це - особливий час. Відомі спроби Дріша над зародковим розвитком, які пізніше провадив Шпеман, відіграли величезну роль для теоретичної біології. Подібне піднесення проходило також і в психології.

Таким чином, ці три основні науки: фізика, біологія, психологія нагромадили велику кількість нового матеріалу, що стояв тепер до диспозиції філософського оброблення. До філософії знову повернулось довір'я. Однак, при цьому треба зазначити, що всі ці, радше теоретичні, відкриття обумовлювали нове духове наставлення верхньої еліти і вплинули в загальний дух часу лише після першої світової війни. Характер духового життя швидше визначався нечуваним прогресом техніки. "Третя дімена була опанована. Мрія графа Цепеліна про керований повітряний корабель стала дійсністю, і тому Вільгельм II трохи поспішно назвав його найбільшою людиною століття". "Бурхливе й багате життя панувало в мистецтві" з його молодецьким ідеалізмом, справжнім мистецьким шуканням і боротьбою, з часто штурмуючих суперечностях, імпресіонізмом і експресіонізмом".

Однак, це було лише одне обличчя духа часу. "Оптимізм прогресу, який вірив, що зможе науково й технічно, раціонально й організаційно, ліберально й революційно, геніально й ідеалістично розв'язати всі проблеми, який вірив, що він знаходиться на шляху розв'язання не лише світоглядних, а також господарських і соціальних проблем, - цей

оптимізм прогресу визначав одне обличчя духового життя того часу.

Друге обличчя цього часу мало глибокі риси в н у т р і ш н ь о - г о р о з к л а д у. Це був час не лише розкладання зв'язуючої сили традиції... Це був також час страшіння всіх - дотепер священних - абсолютних вартостей. "Процес відхристиянізації досяг свого найвищого пункту. Слова Ніцше "антихрист" і "бог є мертвий" були сприйняті, як визволення. Також етичні вимоги, що... завжди служили непорушними, були розв'язані й уневажнені. Слова Ніцше "переоцінення всіх вартостей" і "по той бік добра і зла" стали "Schlagworten". Необмежений оптимізм прогресу поєднався в популяризації Ніцше з його ідеалом "надлюдина", з залишенням усіх основ і форм абсолютного. Риси цього другого обличчя Януса були: безмірність, нездержаність, грубість. Час, що зовні мав блиск прогресу техніки, носив у собі приховані зародки душевної хвороби...

Цією характеристикою періоду початку 20-го століття автор закінчує огляд духової ситуації, що панувала перед першою світовою війною.

Аналізуючи даліше духове життя після першої світової війни, автор говорить, що поразка в війні мусіла була б принести з собою критичне застановлення щодо дотеперішнього способу думання. Однак, духове відновлення в такій мірі, як це було потрібно, не прийшло. Під впливом поразки оптимізм вилився в глибокий занепадницький песимізм. "Занепад Заходу" Шпенглера стала пануючою книжкою, що в ній автор старався доказати приближення смерті західно-європейської культури: справжньої релігії, мистецтва, філософії, науки. "Лише організація, техніка, цезаризм мусіли ще мати значення. І цезаризм прийшов, якщо також інакше, як його пророк собі думав - прийшов неронізм". Духове життя, однак, ще тліло - зовсім погашене воно не було.

Особливо небезпечною загрозою для духового життя була криза недовіри проти духа (Клагес, Лесінг), що виливалася в форму екстремі. Прийшла нова течія - течія псевдоромантичного ірраціоналізму, як принципу й ідеалу. Виступаючи гостро проти "наївного" раціоналізму з його впевненістю в доступність людському розумові цілковитого пізнання всіх явищ і речей, автор критикує також псевдоромантичний ірраціоналізм цього часу з його зниженням і недооціненням людської свідомості. Цей "ірраціоналізм з одного боку й культ морально-вільного стремління до влади (з опирає на Ніцше) - з другого боку... - творили

духову атмосферу часу".

Третій райх, що прийшов у цей час, складався виключно з негативних рушійних сил. Духове життя знаходилося майже в катакомбах; всі абсолютні цінності були знегзовані, об'єктивність науки була відхилена. Правда, право, віра, етика набрали релятивного характеру, залежного від расового вчення. Окрема людина, як особистість, стала ніщо, також людство, як цілість, стало ніщо, але народ (Volk) і раса стали всім. Новий світогляд був побудований на ідеології псевдонаукового расового вчення. Описуючи цей період, автор відводить кілька сторінок для висвітлення суто німецького життя, які ми тут опускаємо.

Закінчуючи першу частину (періоду до сучасності) свого огляду, автор говорить: "Течії й протитечії переплутувались між собою; науковий, господарський і технічний прогрес і внутрішнє зубожіння, зростання можливостей і зловживання ними, ідеалізм і матеріалізм, оптимізм і песимізм, дух і ворожість до духа".

І так прийшли ми до сучасності.

+ +

+

Образ світу (Weltbild) в останні десятиріччя нечувано змінився. "І хоч ця зміна, здається, справа теоретична, вона має величезне практичне значення: фізика "сьогодні" є техніка "завтра", теоретичний образ світу "сьогодні" обумовлює практичне настановлення "завтра".

Переходячи далі до короткого опису образу світу, автор говорить, що "розвиток трьох основних наук: фізики, біології й психології, разом із внутрішнім розвитком філософії, перемогли матеріалізм, хоч зовні діяв і діє він також іще й далі". Тут автор спиняється на досягненнях цих наук та революційному характері світоглядових консеквенцій, що випливають із нових тверджень цих наук.

Найбільшого розвитку зазнала фізика. З кінцем минулого століття вважали, що розвиток фізики вже майже закінчився, відкриття ще чогось особливого не залишалось чекати, бо всі основоположні дотеперішні закони й теорії майже цілком заповнювали собою замкнений механізм всесвіту (також Шпенглер думав так). В дійсності ж такий погляд виявився дуже помилковим. Величезною подією на полі фізики була теорія квантів Планка, що відкрила початок нового періоду в фі-

зиці, періоду атомової фізики. Старій фізиці (до 1900 року) дали тепер ім'я "класична фізика", виражаючи цим подив і пошану перед її величезними заслугами - з одного боку, і визначаючи цим виразом її закінчений, замкнутий характер - з другого боку. Другим прикладом, що має не менше значення, була теорія релятивності, виведена Айнштейном. Також нові вчення Гайзенберга, Бора, Шредингера й ін. принесли дуже багато цілком нового в фізику.

Говорячи про ці важливі відкриття в фізиці, автор продовжує: "Дискусія про світоглядний зміст нових вчень ще не закінчена, великих відношеннях ледве відкрита, однак вже те, що можна сказати з певністю, має надзвичайно велике значення й радикально змінило наші дотеперішні уявлення про фізичний світ: будову й суть матерії, її закони. "Те, що нам з'являється, як матеріальний світ, є вирізок із ріднорідності, що є завжди багатша, ніж дійсність, що нам будь-коли з'являється, це - явище буття, цілість якого переступає наші здібності наглядності". І далі: "Матерія є реалізація математичних форм, що виражають її внутрішню суть і її відношення. А яка ця внутрішня суть, ми не знаємо; але розглядати матерію, як абсолютно мертвий матеріал, ми не сміємо". "До цього приходить, що ми мусимо рахуватися з тим, що також на матеріальному ступені до суті реалізації здається належить простір "свободи". Ми також не можемо заперечити, що сучасні закони й константи матерії були вічні. Саме наше уявлення про складову будову матерії, про "останню" складову частину дійсності - атом - корінно змінилися. Атом не є більше "неподільна" частина дійсності, а дуже складна система, яка не може знайти адекватного відображення в трьохвимірному просторі. Основні закони - фундамент дотеперішньої фізики - закони каузальності, субстанційності, континуїтності - гублять своє універсальне значення. "Unsicherheitsrelationstheorie" Гайзенберга показала, що ми дійшли до меж людського пізнання. "Так сама основна наука про матерію - фізика - відірвала нас далеко від того матеріалізму, що бачив у мертвій матерії і безсмысленних законах джерела й причини навіть життя й життя душевного".

Далі автор переходить до огляду сьогоденних результатів біологічного розвитку. Також у біології "працями Дріфа, Пейна-

на, Вольтерека цілковито доказано, що живий організм не можна розглядати, ніби машину, що життєвий процес не може бути пояснений, ніби процес машини", що визначало дотепер пануючий підхід у біології. "Так званий механізм переможений, віталізм - вчення про своєрідну закономірність життя... є науково доказане", - говорить проф. Венцль. "І знову, матеріалізм переможений також і в психології! Пануюча до останніх десятиріч так звана асоціативна психологія виводила все душевне життя із зміслових вражень і зв'язків слідів, що їх залишали враження в нервовій мозковій субстанції. "В дійсності цілість мислення, відношень і зміслових сприймань та душевних переживань взагалі йде перед т. зв. асоціаціями, безсмысленним пов'язанням елементарних духових змістів". "Час психології без душі проминув". Також проблема підсвідомого й несвідомого принесла собою багато нового в психологію.

Таким чином, для філософії набиравось сьогодні величезна маса нового позитивного матеріалу; філософія стоїть перед великим завданням - перед с и н т е з о ю нової картини світу. Філософія мусить бути свідомою, що вона сама є шлях від меж науки до меж релігії". "Вона не мусить бути лише теоретичним освітленням шляху, а мусить висунути претенсію, бути почутою також для практичного життя", вона мусить бути е к с и с т е н ц і я л ь н о ю філософією, у справжньому розумінні цього слова, філософією, що дає не лише відчит про екзистенцію одиничної людини, а також про імоги людської екзистенції в громаді.

І, нарешті, останні сторінки брошури автор присвячує основним проблемам, що витікають із сьогоднішнього становища й мають загальний характер. Таких проблем Венцль нараховує чотири: технічна, господарсько-соціальна, політично-національна й культурна. Всі ці чотири проблеми природньо щільно пов'язані.

В чому ж суть кожної з цих проблем?

Автор коротко пояснює їх за порядком. "Розвиток техніки був довго основною причиною для вже згаданого оптимізму прогресу, він був також основною причиною ворожості проти духа." В основі цього оптимізму лежала ідеалістична віра, що техніка розв'яже соціальні проблеми. І лише після першої світової війни, коли техніка особливо виступила, як руйнуючий чинник, виник сумнів, а згодом і не-

довір'я та обвинувачення проти техніки. Технічний процес вів до пролетаризації, з її злиднями й культурним занепадом, внутрішнім зубр-женням. Незабаром обвинувачували техніку, що вона змеханізувала саму людину, зробивши людину своїм рабом і зовнішньо, і внутрішньо. Досягнення техніки стали виглядати, як сумнівна вартість. "Але тепер прийшов настрій: нічого не можна зробити, колеса крутити назад не можна, людина буде завжди примушена робити з того вжиток, з чого вона якраз може". Але, - продовжує автор за Т.Геккером, - честь людини робить якраз те, що вона не робить ужитку з усіх можливостей, які стоять їй до диспозиції. Техніка мусить повернутися знову назад у руки майстра "und das ist der Geist". "Бо також природа займається зрештою технікою, створюючи в організмі машиноподібні органи; за Дрішем веде ця машиноподібність, звичайно, до старіння й смерті, якщо ентелехія до певної міри відходить і залишає машиноподібну організацію саму на себе". Тому, так само, як наявність ентелехії є конечна необхідність для здорового, змістовного, цілеспрямованого органічного процесу, так же само, - продовжує автор, - людський дух не мусить відходити від технічного життя, навпаки - поставити техніку на службу гуманним етичним вартостям, зробити людину паном своїх можливостей - завдання цієї проблеми.

Друга - г о с п о д а р с ь к о - с о ц і а л ь н а проблема полягає в тому, щоб сучасні господарські форми встаткувати так, щоб, не знищуючи особистості, забезпечити господарську екзистенцію громадськості. Господарство має свої закони. Але також це мусить бути лише обумовлене. Закони людськості є вищого рангу. Хоч би як методично розв'язувались соціальні проблеми - чи за допомогою більш чи менш охоплюючого осуспільнення продукції, чи через обмежувальні закони, чи вільний господарський стиль... хоч би як розвиток розв'язань соціальних проблем протікав, завжди йтиме про те, щоб охопити в синтезу вартість особистості і інтереси людської громади "загалу". Гармонія вільності й обов'язку, "Freiheit und Bindung" - є завдання розв'язання цієї проблеми.

П о л і т и ч н о - н а ц і о н а л ь н а проблема полягає в тому, що народи Землі, які понад чотири століття один одному доступні, а потім більше й більше один проти одного наставлені, один в одного залу-

тані й один від одного загрожені стали, мусять прийти в такий порядок, у якому більше немає необмеженої й безгальмовної політики суверенності, в якому війна не є більше *ultima ratio*". Передумовою для цього є "перемога світом того націоналізму, який не завжди був і не завжди буде, і який не є однозначний з природньо дорослим почуттям любови до батьківщини, а є егоїзмом колективу, що є ще більш небезпечний, ніж індивідуальний". "Політика мусить бути управлінням і вимогою *menschenwürdigen* життя в громаді себе взаємно респектуючих людей". Час суверенних держав минув, - говорить автор. Війна не є більше дуеллю народів, що вона була нею раніше, в публічній opinio світу війна набрала характеру злочинства.

І остання проблема - проблема культури. "Культура - це є плекання вартостей святости, добра, правдивого, прекрасного, плекання в царстві "об'єктивного духа" релігії, етики, правди * мистецтва".

Для релігійної людини, - продовжує автор, - найвищою гартістю є близькість до Бога, зобов'язуюча вартість для всіх людей є етичність, справжня людяність. Усе духове життя може мати власні закони лише тоді, коли воно етично індиферентне. Мистецтво, наука, філософія (царство секулярної культури), не зважаючи на власну закономірність, також підлягають вимозі "der Bindung", "des Seinsollenden" - це основна ідея, що лежить в основі вимог Платона, Толстого, Солов'єва, Тіфтера.

"Але вирішальна проблема культури майбутності буде: західньо-європейська культура має два новітні стовпи: християнство й гуманізм". Завдання проблеми культури є "спектр взаємної пошани і взаємного розуміння між різними формами християнства й гуманізму".

І, нарешті, кінець брошури звучить:

"Ми пройшли далекий шлях, ми маємо тяжку дорогу перед нами. Але ми мусимо йти нею, незалежно від невизначеного характеру майбутності. Бо завдання поставлені і зрозумілі. Якщо ми боїмося втратити мужність, ми мусимо пригадати слова Maritain, що цей світ є твір з волокон божього походження, кінцевих недосконалостей і демонічних примар, і що ми ніколи не сміємо не добачати, через негативне, божественних рис. Завдання старшої генерації буде: освітити молодшій шлях і ознайомити із спадщиною; завдання молодшої: організовувати, будувати, не - ніби світ з неї починається, але - від неї залежить майбутність".

—————

П. ОМЕЛЯН.

- Православне Братство св.Покрови в Мюнхені влаштувало 6 січня в приміщеннях каварні Райнлянд спільну Свят-Вечерю. Преосвященніший Архiepіскоп Михаїл, що удостоїв Свят-Вечерю своєю участю, вітав братчиків та гостей греко-католиків з Різдвом Христовим.

- У німецькому Національному Музеї в Мюнхені відкрито 10 січня велику мистецьку виставку чужинецьких митців (ДП), що перебувають в америквнській, англійській та французькій зонах Німеччини. Виставка, влаштована Головною Квартирою ІМКА - обіймає творчість понад 70 митців різних національностей, в тому числі 48 українських, які репрезентовані на виставці майже 300 творами.

- Ансамбль Українських Акторів, під мистецьким проводом В.Блавацького, загостивши до Мюнхену, виставив у театрі на Райтморштра-се:

17.1.1947 р. "Народний Малахій" - трагедійне на чотири картини - М.Куліша.

18.1.1947 р. "Земля" - інсценізація творів В.Стефаника.

19.1.1947 р. "Мужчина з минулим" на три дії Арнольда і Баха.
"Ворог" драма на чотири дії Ю.Косача.

- Білоруське Студентське Об'єднання в Мюнхені влаштувало дня 19 січня ц.р. Товариську Коляду, в якій взяли участь у ролі гостей також представники УСТ "Січ" у Мюнхені. Інж. Томачик у своїй промові підкреслив Білорусько-Українську приязнь, а представник УСТ "Січ" теплими словами вітав Білоруське студентство. Шира товариська атмосфера, в якій пройшов цей Вечір, залишила миле враження в усіх присутніх гостей.

-+++++

ІЗ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ

М Ю Н Х Е Н,

ВЕЛИКА ІМПРЕЗА УСТ "СІЧ"

Не дивлячись на те, що наше УСТ "Січ" існує щойно один місяць, актив Т-ва вже спромігся на організацію величавого вечора-забави в зустріч Нового Року по нашому церковному стилю - дня 13.1.1947.

До організації цього традиційного "Багатого Вечора", чи, як його ще називають - Маланчиного Вечора, актив культурно-освітньої та господарської референтур приступив заздалегідь. Підготовлено добірний буфет, видруковано й розіслано понад 800 запрошень, дбайливо підготовлено й по-мистецькому удекоровано величезну залю в УНРРА - Університеті (студентську їдальню) і т.п.

Того вечора в гарно освітленій й удекорованій українськими візирцями залі УСТ "Січ" гостило понад пів тисячі гостей. Добре організований актив та першорядна оркестра з мегафонами тримала

дуже добрий настрій. Кімната буфету була весь час переповнена.

О 12-й годині два січовики вийшли на поміст і під гучний туп оркестри зірвали великий плякат, на якому був по мистецькому зображений старий 1946-й рік. Під рясні оплески присутніх, заяскравилися веселими фарбами два плякати, що були заховані під старим. Це були два великі написи українською й німецькою мовами: "УСТ "Січ" вітає Вас з Новим Роком!". Два січовики через гучномовці склали всім присутнім щирі побажання з Новим Роком від імени Товариства. Негайно після них - неочікувано - почали виходити на поміст інші студенти різних національностей. Перший вийшов представник російського студентства і від його імени склав побажання та подяку українцям за гарно влаштований вечір. Далі виступив представник білорусів, який також привітав усіх з Новим Роком та склав щирі слова подяки за милу забаву. З коротким, щирим словом виступив представник польських студентів, висловлюючи українцям своє признание. В кінці говорив представник балтійських студентів, спершу своєю рідною мовою, а згодом - німецькою, де вітав українців та заявив щире бажання співпраці свого студентства з українським у новому році.

Ці виступи представників студентства інших національностей незвичайно мило вразили присутніх українців студентів і старших громадян. Вони разом з тим створили ще більш приємну атмосферу, що трималася до кінця забаги.

Час-від-часу через гучномовці подавали жартівливі новорічні поздоровлення; в залі влаштовували товариські забаги.

Раннім-ранком закінчували забаву. В кінці її ще раз підходили різні представники та дякували нашим січовикам за приємний вечір. Не бракувало також слів признання від багатьох професорів українців та інших, що були досить кількісно на нагому вечорі.

На прощання гостям весело ще підморгували фігури козаряг, танцюючих гуцулів, якими були прикрашені стіни залі.

Треба визнати щиро, що цим вечором УСТ "Січ",рім значного матеріального дорібку, здобуло собі значний моральний капітал, признання та пошану. Цим самим ще більш закріпило добре ім'я українського студента взагалі.

.....

Січовик.

Г Р А Ц .

ПІДСУМКИ ОДНОГО РОКУ

Українське Студентське Товариство "Січ" у Греду має за собою рік праці серед нових, повоєнних обставин. Під кінець воєнних подій Т-во "Січ" перейшло велику кризу за час свого 50-літнього існування. Тоді організація фактично перестала існувати, члени її розпорошилися по широкому світі, архіви знищено, цінні матеріали, пропам'ятні книги й інше пропали серед воєнної хуртогини. Треба було розпочинати роботу від основ.

На Загальних Зборах, що відбулися дня 1.12.1945 р. вибрано Упре-

бу Т-ва й тоді то поведено далі працю, продовжуючи цим самим 51-й рік існування "Січі". Метою нової Управи було, здержати відповідний рівень організації, щоб гідно продовжувати гарну і світлу традицію пройденого півстоліття. Хоч треба було на першому кроці побоювати величезні труднощі, хоч були великі перешкоди з боку властей та інших чинників, працю розгорнуто на широкій платформі, надано їй широкогранності глибоко продуманої доцільності.

Без зайвого крику й шуму, без розчислення на дешеві ефекти, без очікування на признання і похвали від кого-будь, велось роботу під знаком добра для студентської організації й для українського студента.

Девізом праці Т-ва було: всебічна й глибока праця студента над собою у студійній ланці, здоровий і критичний підхід до суспільних питань. На терені організації зліквідовано хворобливе політиканство й партійництво, працю ведено на цілковитій аполітичній платформі, і всякі спроби політично неграмотних і крикливих "апостолів", що старалися пустою фразеологією творити фермент, не трактувалося зовсім поважно.

У роботі Т-ва слід відмітити цілий ряд імпрез, концертів, доповідей на літературні, суспільні й наукові теми - вичислювати це все було б зайвим, бо забрало б досить багато місця.

У економічній господарці вив'язалась "Січ" дуже добре. У фінансовому звіті оперувалося поважними сумами (20 тисяч). Слід підкреслити, що Т-во не дістало жадних запитань від будьякої організації чи комітету - а гроші ці зібрано таки між студентами. Багатьом товаришам наділено грошові допомоги. "Січ" дала приміщення багатьом своїм членам, що не мали кімнат, у студентському баракі, який колись Управа "окупувала" й поставила Міську управу перед довергеним фактом.

Дня 23.11.1946 р. відбулися другі Загальні Збори Т-ва "Січ". На них вибрано нову Управу в такому складі: М. Середович - голова (знову), І. Турянський - містоголова, Р. Нагірняк - секретар, Р. Хомик - окарбник, М. Викричак та І. Шорш - вільні члени.

Нова Управа дає повну запоруку, що свою працю поведе планоно, в широкому обсягу й інтензивно. Їй накреслені вже плани, присвячується багато місця видавничому рухові і є надія, що незабаром дасться все гарно зреалізувати.

Наприкінці слід зауважити, що Укр. Студ. Т-во "Січ" завжди визнавало й піддержувало ЦЕСУС, - у своїй резолюції до Централі це підкреслено. Бажанням, однак, Т-ва "Січ" є, щоб була тільки одна всеукраїнська студентська організація, що заступала б інтереси всього українського студентства.

Віримо, що це напевно так станеться, і то в короткому часі!

М - ко.

ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ. Цікаво, що на з'їзді ЦЕСУС-а (21 липня 1946 р.) один із заступників голови цієї установи п. Володимир Білінський заявив публічно, що в Граці УСТ "Січ" не існує. Вище поданим дописом член цього Товариства інформує наше студентство про правдивий стан річей у цьому студентському осередку.

--еєєєєєєє--
-шшшшш-

Всім щирим жертводавцям
на Видавничий Фонд УСТ "СІЧ" складаємо
цією дорогою гарячу сердечну подяку.

Пресовий Референт УСТ "Січ"
і Редакція "Студенськ.Обріїв".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ :

-oooooooooooooooooooo-

Др.Крій Чорний. Цінні матеріали, Вами надіслані, ми одержали та щиро за них дякуємо. Частину їх містимо в цьому числі, частину подамо при першому підбранні відповідного комплексу статей. Просимо не відмовити нам у дальших Ваших матеріалах.

Друже В.Д. Положення нашого молодого Т-ва вимагає поки що здержатися з друком Вашої річевої статті. Тому, із зрозумілих Вам причин, і в цьому числі її не містимо. Статтю зберігаємо та в відповідний момент її безперечно використаємо.

Друже ММ. - Ерлянген. Допис одержали. Не містимо його тільки тому, що писаний... "на коліні". Знаючи Ваші спроможності, просимо писати "солідніше" і про щось "солідне".

Прихильникам в Ерлянгені. Щиро бажаємо високої творчості для піднесення рівня "Студ.Обріїв". Сподіваємось від Вас матеріалів не лише цілими "пачками", але й найліпшого "сорту".

Товаришам в Гайдельбергу. Чекаємо замовлених матеріалів. -
bis dat, qui cito dat. ++++++

О П О В І С Т К И

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІЧНА ВИСОКА ШКОЛА В МЮНХЕНІ
О Г О Л О Ш У Є З А П И С С Л У Х А Ч І В
НА I, II, III, IV і V
СЕМЕСТРИ

ДІЙСНИМИ СЛУХАЧАМИ МОЖУТЬ БУТИ ЛИШЕ ОСОБИ З ЗАКІНЧЕ-
НОЮ СЕРЕДНЬОЮ ОСВІТОЮ (матурою).

Для впису на II, III, IV і V семестер треба предполжити,
крім матурального свідоцтва, ще й докази про закін-
чення відповідних семестрів на інших подібних рівно-
рядних Високих Школах.

ВПИСОВЕ ВІНОСИТЬ 10, А УЧЕБНЕ 200 нім.мар. НА СЕМЕСТЕР.

Прохання про зарахування на той чи інший семестер
належить подавати на адресу Ректорату Української
Високої Економічної Школи - МЮНХЕН, 8. Флурштрассе 1, 1
пов. ВИКЛАДИ ПОЧНУТЬСЯ ДНЯ 3 ВЕРЕСНЯ 1947.

Канцелярія Української Економічної Високої
Школи.